

FOREBYGGELSE DER

VIRKER©

JUNI 2010

OVERVÅGNING,
KONTROL OG
STRAF

SKABES
UDSATTE
UNGE AF
KULTURELLE
ELLER SOCIALE
PROBLEMER?

RESULTAT AF EN *Studierejse til London*

CATHRINE IVARA NYHOLM
PÆDAGOG I PIGEGRUPPEN

HEIDI ROKBØL ZWISLER
SOUSCHEF I KØBENHAVNERTEAMET

SKABES UDSATTE UNGE AF KULTURELLE ELLER SOCIALE PROBLEMER?

Tekst & foto: Cathrine Ivara Nyholm, Heidi Rokbøl Zwisler
Redigeret af journalist Jacob Egevang

10 medarbejdere fra fem forebyggende og rådgivende institutioner i Københavns Kommune var på studierejse til London i april 2010. Deltagerne arbejder til daglig i Spydspidsen, Etnisk Konsulentteam/Døgnvagten, Sjakket, Københavnerteamet og Pigegruppen. Læs her, hvad Rejseholdet fik med hjem, og hvorfor det har gjort dem dygtigere.

Som led i forberedelsen til studierejsen formulerede vi en hypotese, som skulle undersøges nærmere i England:

Vi vil undersøge, hvordan man arbejder forebyggende i London, og hvilken rolle det sociale og kulturelle aspekt spiller i forhold til udsatte unge og deres familiers problemer.

Disse overvejelser skulle være den røde tråd under vores studiebesøg på institutioner og departementer i den engelske hovedstad, men vi var knap nok landet i Heathrow, før hypotesen blev udfordret af virkeligheden i England.

Det blev nemlig hurtigt klart for os, at englænderne slet ikke har samme etniske fokus som os. Vi spurgte under flere af vores besøg, hvorvidt det er den etniske oprindelse, eller om det er sociale problemer, der er årsagen til, at de unge bliver kriminelle. Svarene, vi typisk fik, var, at de unge ofte skjuler deres sociale problemer bag kulturelle problemstillinger. Eller sagt på en anden måde; det kulturelle aspekt kan gøre de sociale problemstillinger yderligere komplicerede.

Etnisk fokus kan begrænse integrationen

Hos Islington Connexions spurgte vi, om nogle etniciteter var mere repræsenteret, end andre, og det fik englænderne til at se meget spørgende ud. Da vi havde forklaret os nærmere,

fortalte medarbejderne hos Islington, at de fleste unge var født i England eller kommet dertil som små, og derfor blev de jo ikke betragtet som borgere med anden etnisk oprindelse end engelsk.

Det er tankevækkende, om det danske samfunds og socialsystems fokus på etnicitet forstærker problemerne og således medvirker til at begrænse integrationen? Vi vurderer, at jo mere der fokuseres på etnicitet som årsag til sociale og kriminelle problemer, des mere skabes og opretholdes distancen mellem "dem og os".

Tværkulturelle problemstillinger

Rejseholdet besøgte også Muslim Youth Helpline, som trods sit navn arbejder med problemstillinger, der går på tværs af kulturer, og som er socialt betingede, nemlig stofmisbrug, vold, mobning, sex/abort osv. Muslim Youth Helpline's indsats er således at sammenligne med fx Pigegruppen og De 4 Årstider, hvor særlige målgrupper bliver behandlet og rådgivet. Hos Pigegruppen er udgangspunktet det kønsspecifikke, pigerne; hos De 4 Årstider er udgangspunktet det anbragte/tidligere anbragte barn. Og hos Muslim Youth Helpline er udgangspunktet unge med muslimsk baggrund.

Medarbejderne på Muslim Youth Helpline fortalte om en større undersøgelse, som viste at borgere med anden etnisk baggrund end engelsk føler sig integreret, men ikke føler, at de bliver set og opfattet som integrerede af samfundet. Dette kan være med til at forklare, hvorfor der er behov for Muslim Youth Helpline. De fortalte, at unge muslimer ofte er utrygge ved at henvende sig til almindelige, offentlige instanser, fordi de ofte mødes af mangel på forståelse for deres problemstillinger. Ifølge Muslim Youth Helpline er det ikke udtryk for mangel på interesse og velvilje fra samfundets side, men manglende mulighed for at opnå indsigt. Grunden til dette kan gå begge veje, for så længe unge muslimer ikke har tillid til det offentlige, sociale system, får systemet

naturligvis svært ved at opnå den fornødne indsigt i og forståelse af de forskellige kulturer.

Svært at overskue "det offentlige"

Samme form for mangel på gensidig indsigt og forståelse mødte Rejseholdet hos tænketanken ROTA, Race On The Agenda. Hér talte man om, at udsatte piger (på tværs af etnicitet) ikke tør henvende sig til systemet, fordi de ikke ved, hvilke konsekvenser en eventuel henvendelse kan få, og at de ikke henvender sig, fordi de simpelthen ikke ved, hvor de skal begynde, og med hvad.

Dårlig integration skaber sociale problemer

Studierejsen har gjort os en del klogere i forhold til vores tese om det sociale og det kulturelle. Vi har opnået den erkendelse, at den sociale og den kulturelle forklaringsmodel simpelthen er to sider af ét og samme problem, der handler om, at samfundet ikke formår at forebygge, rumme og integrere flere forskellige kulturer godt nok. Det interessante i den sammenhæng er derfor at indlede en diskussion om, hvordan samfundet bliver bedre til dette, og hvilke sociale problemer det medfører, når samfundet ikke gør det.

Vi mener, at en sådan diskussion bør starte med at definere integration som assimilation eller akkommodation; skal mennesket tilpasse sig samfundets værdier og normer, eller skal samfund og menneske tilpasse sig hinanden?

England er som tidligere kolonimagt noget af det nærmeste, man kan komme et multietnisk samfund. Dette er utvivlsomt årsagen til, at vores engelske kolleger slet ikke kan se, at kulturel baggrund skulle være årsag til kriminalitet. Derimod pegede de på fattigdom, manglende arbejde og uddannelse, manglende rollemodeller i familien, og misopfattelse af hvad og hvordan man er som almindelig familie.

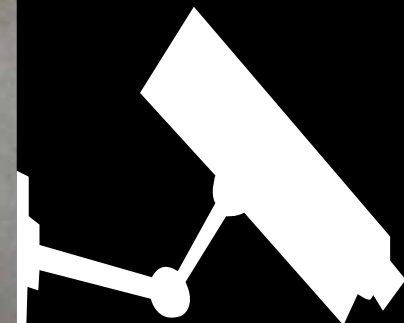

OVERVÅGNING, KONTROL OG STRAF

CCTV
Cameras in use
King Sturge
30 Warwick Street
London W1B 3NH
Tel: 020 7493 4933

OM UNGDOMSKRIMINALITET I ENGLAND

- Den fungerer i høj grad gennem bander.
- Den er domineret af drenge; hele 80 % er drenge (ud fra den foreløbige empiri), og systemet har pt. ikke belyst omfanget af socialt udsatte piger og de dertil hørende problemstillinger.
- Banderens dominans kan i sig selv være med til at sætte en diskurs, der gør at unge, som er samlet i grupper, automatisk bliver betragtet som mistænkelige, truende og banderelaterede.

MAKS. TO UNGE AD GANGEN

I London er det ikke usædvanligt at støde på skilte på butiksdøre med budskaber som dette: "Maks. to unge i butikken ad gangen".

50 UNGE DRÆBT PÅ TO ÅR

50 unge i alderen 13-24 år blev dræbt i banderelaterede konflikter i 2008 – 2009; heraf 32 knivdrab. Tidligere var brugen af skydevåben mere udbredt, end brugen af knive. Dette skifte i anvendelsen af våben skyldes den stigende overvågning; det er nemmere at skjule sig for overvågningskameraer med en kniv, som nemt kan håndteres, frem for et skydevåben, som kræver en vis sigtbarhed og mere kompleks håndtering.

VISITATION

Et andet udtryk for englændernes brug af kontrol og overvågning er den udbredte anvendelse af Stop and Search, som i realiteten er udtryk for, at hele London er én stor visitationszone. Det har ikke har været problemfrit, da det især er unge med anden etnisk baggrund end engelsk som bliver stoppet og visiteret. Under vores besøg hos ROTA fik vi fortalt, at man havde erfaret en ny og skræmmende tendens, som biprodukt af de mange visitationer. Voldtægt var i en vis grad blevet de unges nye våben, fordi voldtægt er et usynligt våben, når de unge bliver visiteret. Dette er et eksempel på, at kontrol og straffe i højere grad flytter problemet, end det afhjælper problemer; om man i højere grad symptombehandler frem for at forebygge. Siden maj 2008 er der beslaglagt 8782 våben og foretaget mere end 500.000 Stop and Searches.

UMODNE KRIMINELLE

Hos ROTA hørte vi om en relativ ny udfordring, nemlig umodenhed blandt de kriminelle. De bliver yngre og yngre, og det aspekt imødekommes hverken af mere kontrol, overvågning eller sanktioner. Før var bandemedlemmerne i alderen 15-24 år, og nu er de helt ned til ni år. Det har betydet, at der er opstået en form for naivitet i bandemiljøerne. Mange af disse børn tror fx, at et knivstik skal ramme hjertet, før det er dødbringende. Andre tror helt seriøst, at de ikke har gjort noget galt, idet de kun har stået ved siden af deres venner, mens vennerne gennemførte en gruppevoldtægt. I England er den kriminelle lavalder 10 år, og da vi spurgte en af de få praktikere, vi mødte på studierejsen, hvorvidt det var en fordel, var hans respons: "Nej, jo før de unge kommer i fængsel, jo mere bliver de involveret i det kriminelle miljø".

SOCIALE PROBLEMER FORSØGES SKRÆMT BORT

Englænderne bruger megen energi på at udvikle strategier og indsatser i forhold til bander, knive og vold. Ord som politi, straf, programmer, overvågning og Stop and Search bliver brugt i flæng. Når man færdes omkring i London, kan man ikke undgå at få øje på denne tilgang til kriminaliteten; overalt er der overvågningskameraer og skræmmekampanjer med billeder af fx opskårne arme og gennembankede unge.

RESULTAT AF *en studierejse*

England lader til at være ved at sadle om efter mange års svigt på børne- og ungeområdet. Der skulle desværre flere tragiske episoder til, før kursen blev ændret, fx sagen om 11-årige Rhyce Jones, der i 2007 blev offer for en rekylret patron, som var tiltænkt et bandemedlem.

Sager som disse fik det engelske samfund til at skærpe fokus i forhold til ungdomskriminaliteten, og i 2008 udkom Youth Crime Action Plan, som for det første skulle dæmme op for alle de problemer, der var med unge og kriminalitet, og for det andet skulle skærpe den sociale indsats.

Trods ønsket om at gøre noget ved problemerne har englænderne fortsat stor fokus på, at straf og behandling skal gå hånd i hånd.

Det vurderer vi ikke er en farbar vej. Selvfølgelig er det en god ide at opkvalificere varetægts- og afsoningsperioden, men det løser ikke den vigtige, forebyggende opgave. I England er den forebyggende, sociale indsats typisk uddelegeret til frivillige og fonde-drevne organisationer.

I den sammenhæng kan vi ikke undgå at være lidt bekymrede på Danmarks vegne, idet vi på nogle punkter selv er i færd med at implementere en "light" udgave af Englands strategi; vi er begyndt at anvende overvågningskameraer, visitationszoner, nedsættelse af den kriminelle lavalder, nultolerance mv. Spørgsmålet er, om det er ønskværdigt og hensigtsmæssigt at fortsætte ad den vej, hvor samfundet reelt set sætter politi og dommere til at løse sociale problemer.

VIOLENT CRIME UNIT

Violent Crime Unit er et samarbejde mellem The Home Office (justitsministeriet) og The Police Office. Violent Crime Unit har fokus på bander, våben, politiets fremfærd i forhold til unge og kriminalitet, samt forebyggelse og bekæmpelse af bander i lokalområderne.

Violent Crime Unit mener disse punkter er centrale for at bekæmpe bandekriminaliteten i London:

- Håndhævelse af politi.
- Uddannelse af de unge.
- Form for værger, som skaber tryghed hos børnene.
- Fokus på, at mange unge vokser op i områder domineret af bander.
- Dele viden mellem socialarbejdere, politi og skole.
- Fokus på antisocial adfærd.
- Ændring af de unges livsstil – fx via programmer (for forældre og unge).
- Risk management – risikostyring.
- Fokus på, hvordan man kommunikerer med de unge og formidler budskaber, så de når frem, da de unge ikke ser og bruger samme medier.
- Arbejde med de unge op til de er 24 år (tidligere kun op til de blev 18 år) - et vigtigt skridt for deres projekt.

Violent Crime Unit ønsker, at Stop and Search skal opfattes som samme slags tiltag, der kendes fra fx festivaler, koncerter og lufthavne, hvor det ikke er unormalt eller virker provokerende at blive kropsviseret. Politiet ønsker, at Stop and Search skal være et udtryk for omsorg og beskyttelse til gavn for alle. Men dilemmaet bliver, at det ofte er grupper af unge eller enkelte individer, som bliver stoppet bare, fordi de kunne ligne en bande eller en suspekt person – det giver en følelse af diskrimination.

MUSLIM YOUTH HELPLINE

En rådgivningstelefon, der dækker hele England, med mottoet "here to listen, not to judge". Muslim Youth Helpline er grundlagt i 2001 af en ung fyr på 18 år, som startede linjen op i sit soveværelse med en mobiltelefon. Muslim Youth Helpline er i dag vokset til 70 frivillige medarbejdere, seks fuldtids- og seks deltidsansatte, samt en halvtids marketingmedarbejder.

En del af marketingstrategien er, at man er meget opsøgende i de forskellige institutioner, hvor de unge

opholder sig. Det kan være folkeskole, gymnasium, klubber, værested, burgerbarer osv. Rådgivningslinjen er nødt til at være synlige og udfarende for at gøre de unge opmærksomme på tilbuddet.

Den primære målgruppe er 18-22 årige med muslimsk baggrund, men både yngre og ældre op til 25 år benytter sig også af Muslim Youth Helpline.

Rådgivning alle ugens dage: mandag-fredag 18-24, lørdag-søndag 12-24.

Udover telefonlinjen er der også et chatforum, som er meget brugt. Muslim Youth Helpline har derfor en meget veludviklet profil på nettet, bl.a. med en meget aktiv gæstebog.

www.myh.org.uk

ISLINGTON CONNEXIONS

Islington Connexions har fokus på at sætte unge i gang med uddannelse og/eller give dem erhvervs erfaring. I England forventes det, at man som 15-årig skal have truffet et valg i forhold til uddannelse/job. De unge bliver registreret i en database fra de er 13 år. Hér bliver det anført, hvis en ung ikke har truffet sit uddannelses-/jobvalg. Når Islington Connexions spotter en ung uden planlagt uddannelse/job, tages der kontakt til den unge.

Islington er en forstad til London og kan nogenlunde sammenlignes med Tingbjerg.

Islington Connexions er en stor gruppe af personlige rådgivere på forskellige niveauer. Nogle arbejder målrettet med unge arbejdsløse, andre i kriminalforsorgslignende foranstaltninger med dømte unge, andre i youth offending team, og andre igen som deciderede kontaktpersoner for den tungeste målgruppe. Fælles for dem alle er, at de arbejder med en målgruppe af unge, der ligner de unge, som Center for Forebyggelse og Rådgivning i Københavns Kommune.

www.islington.gov.uk
www.connexions-direct.com

ROTA – RACE ON THE AGENDA

ROTA arbejder med research og evaluering af socialt udsatte piger. Det store fokus på bander og kriminelle drenge har efterladt pigerne i et overset og udforsket område. Der har stort set ingen dokumentation og viden været omkring socialt udsatte piger. Når pigerne endelig var beskrevet i forhold til kriminalitet, var det fx omkring deres rolle som kæresten til bandemedlemmer. Det ses også i manglen på socialfaglige tilbud specifikt til piger, der eksempelvis må deltage i et anger management program udelukkende med drenge. ROTA fortæller, at det afstedkommer seksuel chikane og diskrimination.

ROTA har lavet en toårig undersøgelse af pigerrelaterede problemer og kriminalitet. Undersøgelsen er baseret på 350 interviews med piger og kvinder på tværs af aldre, etnicitet og socialklasser. ROTA har ligeledes undersøgt, hvordan det er at være tæt familiemedlem til et bandemedlem, og hvordan de pårørendes liv påvirkes.

Det var et noget sørgelig billede, vi fik af de socialt udsatte piger:

- De har slet ikke fokus på begreber som uafhængighed og selvstændighed, men ser deres rolle med fyrens øjne.
- De har intet rum eller ramme, hvor de kan støtte hinanden. Relationerne mellem pigerne er præget af negative følelser, af bebrejdelser og beskyldninger.
- De kender ikke til at samtykke. De har ikke ondt af hinanden og føler ikke sympati for hinanden.
- Piger støtter meget aktivt drengebander, fx med sex, opbevaring af våben og stoffer. De agerer "honey traps", hvilket betyder at de indtager rollen, som dem, der lokker rivaler i uføre.
- Som kæreste til et bandemedlem er de udsat for voldtægt og/eller kidnapning af rivaliserende bander.
- Eftertragtede potentielle kæresten bor i områder som ikke er domineret af bander. Derved er de ikke i politiets søgelys og derfor perfekte til at opbevare stoffer og våben, perfekte som "hellested" når bandemedlemmerne vil have ro fra bander og politi.
- Pigers opfattelse af hinanden: promiskuøse, tarvelige, ikke til at stole på og kan bedre stole på drenge. Hertil har undersøgelsen vist, at pigerne tillægger deres kæresten ualmindelige store værdier og betydninger, hvorimod drengen langt fra har samme prioritering og placering af sin kæreste.
- Pigernes holdning er, at hvis en pige fx besøger et hus med otte drenge og hun bliver voldtaget, så har hun selv bedt om det, da hun selv var taget derover. På samme måde; hvis hun har været kæreste med to medlemmer fra samme bande og så efterfølgende bliver udsat for fx gruppevoldtægt, så er det hendes egen skyld. Der dannes et billede af, at hun så har haft sex med alle alligevel.

www.rota.org.uk

DEPARTMENT FOR CHILDREN, SCHOOLS AND FAMILIES

Department for Children, Schools and Families er egentlig målrettet børn, unge, familier og skoler, men i forbindelse med Youth Crime Action Plan 2008 valgte man at inddrage denne afdeling i forhold til forebyggelse i skolen. Ved forebyggelse forstås et obligatorisk krav til forældre med børn og unge om samarbejde. Forældrene skal deltage i forældrekurser for at blive ansvarlige forældre, mens børnene skal deltage i "antisocial behavior" programmer. Hvis man ikke samarbejder, risikerer man at miste sin bolig og kontanthjælp.

Advarsler fra politiet kommer på straffeattesten og kan ikke slettes. Det må give nogle store udfordringer i forhold til, at det mange steder er politiet, især på skolerne, som har en form for "pædagogisk rolle" i forhold til de unge.

Department for Children, Schools and Families har også etableret interventionsprogrammer, som man netop har etableret herhjemme, i tæt samarbejde med nærpoltiet. Målgrupperne for disse programmer er:

- Unge, som er i risikogruppen for alvorlig vold (herunder pistoler og knive) og bandekriminalitet.
- Unge, som er i risikogruppen for kriminalitet og antisocial adfærd.

www.connexions-direct.com

YOUTH JUSTICE BOARD

I forbindelse med lanceringen af Youth Crime Action Plan i 2008, oprettede man 157 "ungdoms-kriminalitets-teams" i hele England. De blev sammensat af forskellige ressourcer i lokalområderne, fx en repræsentant fra politi og ungdomsklubber mm.

Youth Justice Board's opgave er at sikre, at de 157 teams får større indsigt via fokusområder, materialer og redskaber. Derudover er Youth Justice Board involveret i Justitsministeriets "Violent Crime Unit".

Den engelske regering ønsker at skabe mere tryghed i samfundet og i den forbindelse blandt andet at reducere ungdomskriminaliteten og forbedre straffesystemet, når unge fængsles. Youth Justice Board skal være med til at indfri disse ønsker.

Youth Justice Board holder hele tiden fingeren på pulsen i forhold til kriminalitet og bander blandt unge. I den forbindelse udvikler og evaluerer de metoder, programmer og projekter for at bekæmpe den aktuelle kriminalitet og for at imødegå morgendagens kriminalitet. Youth Justice Board er ikke selv i direkte kontakt med de

unge som rådgivningsfunktion i forhold til lokalcentre. Organisationens opgave er derimod at sikre, at indsatsen i forhold til sårbare unge bliver bedre og mere specialiseret.

Youth Justice Board kunne endvidere fortælle, at bandemedlemmerne bliver yngre og yngre; helt ned til 9-10 år. De lidt ældre bandemedlemmer "tager sig af" de yngre i kvarteret, som har det vanskeligt. De ældste sørger fx for, at de unge kommer i skole, at de får mad osv. Således oplever de yngste det som et naturligt skridt at træde ind i banderne, fordi de ældre jo hjælper dem. Banderne benytter bl.a. Facebook og YouTube til at profilere sig og til at rekruttere nye medlemmer. Youth Justice Board benytter sig også af disse medier for simpelthen at skaffe sig information om de unge og banderne.

Youth Justice Board kunne også fortælle, at der i England er ca. 7000 årlige fængslinger af unge, og at der lige nu sidder ca. 2000 unge i fængsel – de fleste i alderen 16-17 år.

FOREBYGGELSE DER VIRKER

-er produceret af BU-Lab i samarbejde med journalist Jacob Egevang m.f.

www.egevang.net. Tekst og fotos fra dette magasin må ikke kopieres og anvendes andetsteds uden forudgående tilladelse fra Søren Magnussen, BU-Lab, MR-Børn, Socialforvaltningen, Københavns Kommune, eller Laila Walther, Center for Forebyggelse og Rådgivning

CENTER FOR
FOREBYGGELSE
& RÅDGIVNING

BU-LAB
NYE LÆREPROCESSER KØBENHAVN